



hebben aan de wedstrijd deelgenomen

de zoen  
op het achterwerk  
(vervolg)

het was hartverwarmend  
hen bij het begin van die viering  
die woorden  
te horen voorlezen

dat dacht ik toch  
maar wat hoorde ik vanop het erf?  
ineens volop geschater & gestoei

in volle stilte van de zonnearmte  
liggen genieten  
tot het ineens begon te regenen

iedereen was het daarmee eens

de zonnetafel van viersel  
is het enige altaar ter wereld  
waar kinderen op neergeleid  
mogen liggen luisteren  
naar het verhaal dat ze me  
al zo vaak hebben horen doen  
& dat ze telkens weer opnieuw  
grootgig aanhoren

woedend dat ik ineens werd:  
was dit nu het gevolg van het beraad?

iedereen kwam recht  
& proestte het meteen uit  
want wat zagen zij?  
al die mooie lieve kinderwoorden  
stonden op hun rug  
& achterwerk  
zowaar letterlijk afgedrukt

omdat het zondag was  
werd ook weer gevraagd  
naar het verhaal van brood & wijn

ik trok me terug in het brouwershuis  
om van mijn ontstemming  
te bekomen

zou jij je stil kunnen houden  
wanneer je op  
een ander zijn kadoes  
kinderwoordjes als zoen  
en knuffel ziet staan?

ter voorbereiding daarop  
had ik aan de spelende kinderen  
gevraagd  
ter voorbereiding van de woorddienst  
met krijgt op de zonnetafel  
de mooiste &  
liefste woorden te schrijven  
die zij de wereld toewensten

na de viering werd er  
zoals altijd 's middags  
door de meesten geplonsd  
& daarna zoals zopas afgesproken  
in volstrekte stilte  
gezonnetafeld

komen daar ineens twee  
zonnetafelaars  
me opzoeken  
& zeggen dat ik me ten onrechte  
boos had gemaakt  
want dat het om een misverstand ging

wat was er gebeurd?  
ze hadden inderdaad met zijn allen

LUC VERSTEYLEN

531

## Ijdelheid

*Ijdelheid der ijdelheden, het is àl ijdelheid  
Vanitas vanitatum omnia vanitas*

Tegenwoordig betekent 'ijdel': 'zich verheffend op nietigheden', 'gevoelig voor vleierij', 'zelfingenomen', 'zelfvoldaan', 'pronkzuchtig'. Deze betekenis ligt aan het einde van een lange ontwikkeling. De grondbetekenis is: 'leeg', 'onbeduidend', 'vruchteloos', 'lichtzinnig'. In klassiek Lat. betekent 'vanitas, -tatis': 'nietigheid', 'leegheid', 'zinloosheid', 'leeg gezwets', 'opschepperij'. In de spreuk zoals ze doorgaans in het Ndl. gebruikt wordt, wijst 'ijdelheid' vooral op 'pronkzucht'.

De zogenoemde Hebreeuwse genitief 'ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid' van het openingsvers van het boek *Prediker*, heeft zijn spiegelbeeld in de Griekse Septuagint als 'Mataiotès mataiotèt[o]n, ta panta mataiotès' en in de Latijnse Vulgaatvertaling als 'Vanitas vanitatum, omnia vanitas'. De recente Nederlandse vertalingen gaan een andere kant op, zoals de Nieuwe Bijbelvertaling (2004) met 'Lucht en leegte', 'Alles is leegte en najagen van wind'. Meer dan twintigmaal heeft het boek *Prediker* 'lucht' en/of 'leegte' in de plaats van het traditionele 'ijdelheid'.

In de andere bijbelse wijsheidsliteratuur treft men veelal concrete voorschriften aan die een mens een gelukkig leven kunnen bezorgen.

Het boek *Prediker* kan men eer zien als een reeks beschouwingen van een wijze oudere man die door het leven gerijpt is, en nu achterom kijkt. Hij heeft alles nauwkeurig onderzocht en is dan tot de teleurstellende conclusie gekomen dat alles zonder zin is geweest, ijdel, leeg, lucht. Dit is andermaal een voorbeeld van een gezegde dat vanuit de Bijbel in de moderne talen is binnengekomen, maar dat naderhand wel uit de nieuwere Bijbelvertalingen verdwenen is, niet echter uit de taal van iedere dag.

Behalve het Duitse 'nichts als Eitelkeit' bewaren de andere talen in hun uitdrukking het hebraïsme: 'vanité des vanités' (F.), 'vanity of vanities' (E.) 'vanità delle vanità' (It.), 'vanidad de vanidades' (Sp.). Naast de genoemde Nieuwe Bijbelvertaling is de Afrikaanse vertaling de meest opvallende: 'Alles kom tot niks, sè die Prediker, tot niks', 'Alles kom tot niks, dit is 'n gejaag na wind'. Ook de *Groot Nieuws voor U-Bijbel* is vernieuwend: 'IJ en vluchtig, zonder zin, nutteloos is alles. Volkomen zinloos is het leven'.

## Inferno

*Het was er een echt inferno!*

Eind juli 2004 had een gasontploffing plaats op een bedrijfsterein in Ghislenghien (Gellingen). De krachtige explosie van een gasleiding is voor België de ergste ramp in meer dan 40 jaar. Ooggetuigen beschrijven de gasontploffing als een vuurhel, een echt *inferno*. De balans is zwaar: achttien doden, onder wie vijf brandweerman, en ruim honderd gewonden van wie velen derdegraads brandwonden opliepen; vijf van hen zijn later nog gestorven aan hun verwondingen.

Op zondag 26 december 2004 vond een zeer zware zeebeving plaats in de Indische Oceaan die een vloedgolf veroorzaakte die zich in verschillende richtingen over de Indische Oceaan verplaatste met meer dan 216.000 doden als gevolg.

De *tsunami* was een echt *inferno*.

BART MESOTTEN



Johan Kelders

## De haat wint

Ontbijt tegen 1 euro.  
Het is hartstikke druk in de Ikea-cafetaria.  
Op zo'n prijs komen veel klanten af.  
Er zitten ook mensen van ons bij.  
Een paar alcoholisten en bejaarden.  
Ik doe alsof ik ze niet ken.  
Zo veel zwervers op een paar vierkante meter brengen ongeluk.  
Er hoeft maar iets mis te gaan, en je wordt eruit gegooid.  
En dan hebben wij het gedaan.  
Klanten gaan vóór, aan ons valt niks te verdienen.  
Ik schuif aan bij een oma en twee kleinkinderen.  
De oma is niet blij met me, maar ze kan nergens anders heen.  
Alle plaatsen zijn bezet.  
Een kind begint tegen me te praten.  
Haar pop is bij me terechtgekomen en ze wil hem terug.  
Als ik hem teruggeef, kijkt oma me vernietigend aan.  
Het liefst was ze meteen opgestapt.  
Wie weet wat haar kleinkind heeft opgelopen?  
Vlooiën, luizen, onbekende bacteriën, besmettelijke ziektes?  
Je weet het nooit met zo'n zwerver.  
Het andere kind wil weten wat het vliegtuigje op mijn jack voorstelt.  
Hij volgt met zijn vinger de contouren en bromt vliegtuiggeluiden.  
Nu is de maat vol. Het is genoeg geweest.  
Oma staat op, trekt haar jas aan en maakt aanstalten om te vertrekken.  
Maar de kinderen willen niet mee.  
Ze hebben hun ontbijt nog niet op en begrijpen niet waarom ze weg moeten.  
Het wordt ja tegen nee.  
Oma tegen de kleinkinderen.  
Haat tegen liefde.  
Ik voel me teveel en stap op.  
Tegen zo veel onbegrip kan ik niet op.  
Oma gaat weer zitten.  
De haat wint.

Dakloos

## UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Vandaag begint oktober, de eerste van de drie donkere maanden. Het werk op het veld loop nu ten einde, behoudens – zo zegt "den grooten volkskalender" – het rooien en het vervoeren van bieten in het begin van de maand. Om die overgang van het drukke veldwerk naar de rustigere winterperiode duidelijk te maken, werd de volgende spreuk geschreven:

### VERDWIJNT DE BOER VAN DE AKKER DAN WORDEN HOND EN JAGER WAKKER

Andere oktoberspreuken helpen om een toekomstbeeld te vormen van de komende winter. Daarbij is het gedrag van dieren bepalend. Van de muizen, bijvoorbeeld, wordt het volgende gezegd:

### KRUIPEN DE MUIZEN IN OKTOBER DIEP IN DE GROND ZO MAKEN ZIJ EEN STRENGE WINTER KOND

Een variatie daarvan zegt:

### KRUIPEN IN OKTOBER DE MUIZEN DIEP IN D'AARD WEES DAN VOOR EEN STRENGE WINTER VERVAARD

Ook het wild speelt in die spreuken mee:

### DRAAGT DE HAAS IN OKTOBER NOG ZIJN ZOMERKLEED DAN IS DE WINTER NOG LANG NIET GEREED

Op diverse oude volkskalenders vinden we ook nogal wat herfstspreuken, zoals deze:

### IS DE HERFST NAT EN KOEL DAN WORDT DE WINTER ZACHT EN ZWOEL

KRISTIEEN VAN ZUMMEREN